

Sanghan (munkarnas och nunnornas gemenskap)

Buddhisterna har kallat ofta sin tro för *triratna* som betyder de tre juvelerna. Därmed menar de den treenighet som består av Buddha som fann sanningen och som är vår förebild, sedan Lärnan (*Dhamman*), som han meddelade och slutligen det buddhistiska munk- och nunnornas samfundet (*sanghan*) som han stiftade och som förde läran vidare efter hans död.

De tre juvelerna eller den så kallade tillflyktsformeln jämförs ibland med en trosbekännelse. Den som offentligt uttalar tillflyktsformeln bekänner sig till Buddhismen. Den lyder som följer:

Jag tar min tillflykt till Buddha.

Jag tar min tillflykt till Lärnan/*Dhamman*.

Jag tar min tillflykt till *Sanghan* (församlingen)

Tillflyktsformeln¹ visar den väg människan skall gå för att nå slutmålet *nirvana/nibbana*. Denna väg/metod har alla buddhister gemensamt (de som sysslar med Theravada). Att först intressera sig för Buddha, sedan gå vidare till hans lära och om möjligt bli munk eller nunna i en församling.

Buddha var en lysande organisatör som drog sig till duktiga lärjungar och stöttepelare. Vid hans död var den munkorden han grundat en livskraftig institution. Buddha hade bestämt att läran *Dhamman* och klosterns regler, *vinaya* skulle vara munkordens lärare efter hans död.

Under de år som jag har varit i Thailand och i templet Wat Sanghabaramee (i Sverige, Eslöv) så har jag insett hur viktigt det är med en *sangha*. När man sen tittar på hur den västerländska Buddhismen fungerar så kan man förstå att den är hämmad genom frånvaro av en välorganiserad *sangha*.

Det är ett tomrum som troligtvis inte kan fyllas varken nu eller i framtiden. Under sådana omständigheter är den västerländska lekman-Buddhismen dömd att förbli ett obetydligt och efemärt fenomen, isolerad som den är från sin religions fundament: som är ett klosterväsen.

Det finns västerländska buddhister som uppriktigt bemödar sig att studera, meditera och praktisera *Dhamman*. Men i allmänhet så resulterar alltför ofta en ny Buddhism, inklusive det moderna intresse för Zen/Tibetansk buddhism, i vad jag anser bli en oäkta buddhism, där de ursprungliga idéerna blir förvrängda och utspädda genom inblandning av västerländsk filosofi och ibland ockultism.

Jag har lärt mig sen jag sysslat med Theravada, att Buddhismen är främmande för västerländskt tänkesätt, man vinner ingenting genom att blanda in en massa västerländska tankemönster. Buddhismen har förvisso mycket att säga och lära oss om vi blott går till en *sangha* där vi kan lära oss hur viktigt det är med *shaddha* (tillbedjan), *dana* (gåva), *pancha silas* (de 5 etiska åläggelserna), *meditationen* och *vipassana* (insikt, visdomen).

¹ Tillflykt som kan betyda trygghet, säkerhet, skydd.

Jag anser när alla dessa fem är med, det är då vi kan utvecklas och vill man nå *nibbana* så är det enbart i ett kloster. Gränsen mellan klosterlivet och omvärlden är otydligt i till exempel Japan och vad som utgör en *sangha* kan vara svårt att bestämma. I väst kan *sangha* dessutom avse en buddhistisk gruppering i största allmänhet. Ett problem som uppstår i väst är att människor träffas på retreatar, där man mediterar och diskuterar, och att även det kallas för en *sangha*.

Buddhismen och kastväsendet/samhällsklasserna

Till slut några ord om *sanghans* inställning till en särskild sida av det samhälle där den uppkom, nämligen det indiska kastväsendet. Dock anser jag att vi även i väst har kaster. Här finns också olika samhällsklasser, grupper och stånd, en del är rika och andra är fattiga osv. En del blir gynnade och andra diskriminerade precis som på Buddhas tid.

Det har sagts ibland att Buddhismen från början var en protest mot kastsamhället som Brahmanerna svarade för. Det är sant att Buddhismen uppstod i en icke-brahmanisk miljö och att de buddhistiska föreställningarna om kasten/samhällsklasserna fått sin prägel härav.

Enligt buddhistisk synpunkt är förekomsten av kaster/samhällsklasser en rent världslig angelägenhet, ett slags nedärvd uppdelning av uppgifter och arbete framtvingat i en avlägsen forntid. Kasterna/samhällsklasserna hade inte här som inom Brahmanismen eller vårt samhälle någon betydelse eller något berättigande i religiöst hänseende.

Men faktum är att varken Buddha själv eller någon annan har bekämpat (men varit kritisk) eller angripit kast/samhällsklasserna. Kast/samhällsklasserna är något världsligt och om någon ansluter sig till *sanghan* så lämnar han sin kast/samhällsklass alldeles som han lämnar de andra kännetecken till ett världsligt liv: hem, familj, samhällsförhållanden, ursprungliga vanor och sysselsättningar och kanske också familjenamnet.

Inom *sanghan* har all världslig åtskillnad, inklusive kaster/samhällstånd, helt naturligt upphört att finnas till. Alla munkar är likställda, vilka deras tidigare färg än må ha varit, liksom de fyra olikfärgade fåglarna som föll ned framför Buddhas fötter och blev vita allesammans. Eller som det säges i ett annat berömt avsnitt: liksom de fem stora floderna som förlorat sin identitet.

Regler (föreskrifter)

Vi som är lekmän (alltså de som är Buddhister men som inte lever i ett kloster) har fem regler att följa:

Jag ålägger mig levnadsregeln
att avstå från att ta liv.

Jag ålägger mig levnadsregeln

att avstå från något som inte givits till mig.

Jag ålägger mig levnadsregeln
att avstå från olämpligt beteende knutet till sexuellt begär.

Jag ålägger mig levnadsregeln
att avstå från att ljuga.

Jag ålägger mig levnadsregeln
att avstå från rusdrycker som ger upphov till lättsinne.

Nunnorna och munkarna lever efter ytterligare regler. De måste följa alla Buddhismens 227 klosterregler (för män) 311 (för kvinnor) såsom de författades av Buddha. Men olika regler gäller inom olika grenar inom Buddhismen.

Att avstå från att äta efter middagstid.
Att avstå från att ägna sig åt musik, dans eller andra världsliga nöjen.
Att avstå från smycken, parfym och kosmetiska medel.
Att avstå att sova i en bred/bekväm säng.
Att avstå från att ta emot guld, silver eller annat av värde.

De enda ägodelar de får ha är:

Tre klädesplagg.
En nål.
En matskål.
En rakkniv.
En vattensil (för att inte råka dricka en mygga, och bryta mot budet att inte döda).

Om man verkligen vill komma någonstans med sin Buddhism så borde man leva 10 till 12 år i som munk, då blir man kallad *Ajahn*. Det är ofta de som styr ofta klostren. En annan hög titel är *Chao Khun*, vilket betyder abbot.

Källor

Buddhismen – E. Zurcher.
Dhammapada – Rune .E. A .Johansson.
Wikipedia – Sangha Buddhism.
Buddhismen – Knut. A Jackobsen.
Buddhismen – Bonniers utbildning.

Dietmar Dh Kröhnert,
28/8-2010, inspiration från Templet Wat Sanghabarammee utanför Eslöv/Trollenäs.